

Szerkesztőség
Arad, Acsev-palota

Kiadóhivatal

Szfv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhiva-
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 600 Lej
Fél évre ... 300 Lej
Negyed évre ... 150 Lej
Havonta ... 50 Lej

Hirdetések díjazása szerint.
Majelenlik naponta reggel.

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Bucuresztiben 50 banival
több.

Magyarokhoz

Íródnak ezek a sorok, elcsüggedt magyarokhoz, azokhoz, akiket a pillanatnyi balsiker elcsüggeszt és akik ilyenkor készek a pillanat hatása alatt fajuk és magyarságuk ellen is cselekedni. Az új iskolaév kezdetén állunk, megkezdődtek a beírások és a magyar szülőknek ezuttal ismét meg kell mutatniuk, hogy magyarok és ragaszkodnak is fajukhoz. Az elmúlt iskolaévben a magyar iskolák súlyos válságon mentek át, létüket, alapjukat fenyegették a súlyos rendeletek és törvények, sok középiskolától elvették a nyilvánossági jogot és idegen iskolákban, idegen tanárok és bizottságok előtt kellett vizsgáznunk a fiatal diákoknak.

Az elbuktatott diákok nagy száma és súlyos rendeletek publikálása akkoriban mély megdöbbenéssel és csüggedéssel töltötte el a szülőket és hallatszottak olyan hangok is, hogy ilyen körülmények között nincsen és nem lehet létjogosultsága a magyar iskolának, legjobban tehát a diákok nem is beírtnak az új tanévben a magyar intézetbe. A kételkedésre akkoriban erőteljesen válaszolt a bizók — hál Istennek — még mindig elég nagy tábora és odakiáltotta mindazok felé, akiket megingatott a tapasztalt rosszindulat: magyarok vagyunk és magyarok is akarunk maradni, ragaszkodunk a magyar iskoláinkhoz. És igazuk volt! Ragaszkodnunk is kell iskoláinkhoz, kulturánk, nyelvünk és jövőnk erős várához. A szigorú miniszteri rendeletek nem ingathatnak meg bennünket pillanatra sem, mert végül mégis csak be kell látni a miniszternek, hogy a rendelete csak elméletben lehet jó, de a gyakorlatban keresztülvihetetlen és mégis csak meg kell születnie a demokratikus és igazságosan értelmezett kisebbségi iskolatörvénynek.

Emlékezzünk csak vissza a multra. A magyar uralom alatt a magyar kormány nem kívánta a román iskolák teljes elrománosodását és egy percre sem vonta meg azoktól a nyilvánossági jogot. A szívós román összetartás jó példa lehet nekünk is, annyi sok keserű csalódás után. Tanulni és példát venni nem szégyen. Ha a románok megmaradhettek annyi időn át románok, akkor mi is megmaradhatunk, meg kell, hogy maradjunk magyarnak. A román-ságnak erős vára volt mindig az iskola és a magyarság most, amikor szintén ráeszmélt arra, hogy iskolája a legerősebb bástyája, nem szabad, hogy eltávolodjék attól. Szüntelenül ismétljük: magyarok voltunk és magyarok is akarunk maradni ezután is, mindig, mindenkori ...

Sikeres kölcsöntárgyalások Párisban

Bratianu Vintilla akciója eredménytel jár. — Néhány nap múlva realizálják a kölcsön ügyét.

Bucurestiből jelentik: Románia második külföldi kölcsönakciója a siker jegyében indul meg. Bratianu Vintilla pénzügyminiszter párisi tárgyalásait élénk figyelemmel kísérik úgy a külföldön, mint Romániában. Illetékes politikai körök véleménye szerint azok a tárgyalások, amelyeket Bratianu Vintilla pénzügyminiszter Párisban az új kölcsön felvétele ügyében folytatott, teljes eredménnyel kecsegtetnek. Valószínűnek tartják, hogy mire Tancred Constantinescu ke-

reskedelmi miniszter, Oromulu a Banca Nationala kormányzója és Teianu vezérfelügyelő Párisba érkeznek a kölcsön ügye már realizálva lesz.

Berni jelentés szerint Bratianu Vintilla pénzügyminiszter Genfből odaérkezett és tárgyalásokat folytatott a svájci köztársaság elnökével, valamint a kormány tagjaival a kölcsön ügyében. A köztársaság elnöke a pénzügyminiszter tiszteletére bankettet adott, amelyen a diplomáciai kar és a román kolónia számos tagja is résztvev.

„Legyen vége a gyűlölködésnek ...!”

Herriot nagyhatalú beszéde a Népszövetségben. — A francia nacionalisták kritizálják Macdonald kijelentéseit. — Megalakultak a népszövetségi albizottságok.

(Genf, szeptember 5.) A Népszövetség közgyűlése most tartotta meg választásait, amelyekkel hat albizottságát alakította meg. Az albizottságokba úgy Románia, mint Magyarország delegátusai közül többeket választottak be. Román részről a jogügyi bizottságba Petrescu Comnen, a szellemi együttműködés bizottságba Puscariut, a lefegyverzési szerződést tárgyaló bizottságba Titulescut, a pénzügyi bizottságba Petrescu Comnen, a szociális ügyeket tárgyaló bizottságba Vacarescu Helent és a politikai bizottságba szintén Titulescut választották be. A magyar delegátusok közül a jogi és alkotmányjogi bizottságba gróf Apponyi Albertet és gróf Khuen-Héderváry követségi tanácsost, a technikai és közgazdasági bizottságba báró Korányi Frigyes, a leszerelési és biztonsági tervezetet tárgyaló bizottságba Tanczos Gábor tábornokot, a Népszövetség házi költségvetését tárgyaló bizottságba ugyancsak Tanczos, az emberbaráti és szociálpolitikai kérdéseket tárgyaló bizottságba báró Korányi és a politikai bizottságba Apponyi választották. Helyettes bizottsági tagok lettek magyar részről Khuen-Héderváry és Gajzágó miniszteri tanácsos, Lukács osztálytanácsos, Sebess volt államtitkár, Baranyay miniszteri titkár és Siegler ezredes. A svájci szövetség tanácsa ma disztribúciót adott Macdonald és Herriot miniszterelnökök tiszteleté-

re, amelyen a magyar delegáció összes tagjai, gróf Bethlen István miniszterelnök és Daruváry Géza külügyminiszter is résztvettek. Szombaton báró Rotschild ad dézsönét a Népszövetség delegátusainak tiszteletére, amelyre gróf Apponyi Albert és báró Korányi Frigyes kaptak meghívást.

Kritizálják Macdonaldot.

A Népszövetség üléseinek nagy feltűnést keltő eseményei az angol és a francia miniszterelnök beszédei voltak, amelyeket a legriesztetebb érdeklődéssel kísért a világ közvéleménye. Macdonald volt az előbb szóló, aki már ismertetett indítványait terjesztette elő. Macdonald beszédét a francia sajtó nem a legkedvezőbben fogadta. A párisi nacionalista lapok egyszerűen botránynak nevezik Macdonald kijelentéseit. A baloldali lapok sincsenek elragadtatva az angol miniszterelnök beszédétől. A Matin szerint a beszéd csak homályt és sötétséget hozott. Az Eclair azt írja, hogy csak a naivok bizhatnak Macdonald francia barátságában; e lap szerint az angol miniszterelnök szemmel láthatólag a versaillesi békeszerződés megsemmisítésére törekszik. Ezekkel szemben a francia kormány félhivatalosa általános feltűnést keltő közleményt adott ki. Macdonald beszédét vizsgálat tárgyává tette és ennek eredménye szerint az angol miniszterelnök kijelentései nem kedvezőtlenek. A Macdonald és a

francia felfogás között — a lap szerint — semmi alapvető ellentét nincsen. Szerinte nem lehet nehéz összeegyeztetni Macdonald álláspontját a döntőbírásról a kölcsönös támogatásról és a szankciók rendszeréről a francia felfogással. Az összes magyar delegátusok jelen voltak Bethlen magyar miniszterelnök vezetésével azon az ülésen, amelyen beszédét az angol miniszterelnök elmondotta és ismételtet tetszésüknek adtak kifejezést.

Herriot a béke harcosa.

Herriot ma délelőtt már el is mondotta válaszbizédét. Hatalmas taps fogadta a francia miniszterelnöknek azt a kijelentését, hogy a közgyűlés termében egyenlő jogú népek képviselői ülnek együtt, képviseljük bár a legkisebb vagy a legnagyobb nemzeteket is. A delegátusok azért gyűltek össze, hogy a háború ördögét örökre elűzzék. Kifejtette, hogy a Népszövetség legmagasztosabb feladata a világ béke biztosítása. Azt ajánlotta, hogy a Népszövetség válasszon egy bizottságot, amelynek az lesz a feladata, hogy megállapítsa, mit jelent a támadás fogalma, mert a repülőgépek és borzalmas vegyszerek korszakában a támadásnak a béke biztosítására három feltételt jelölt meg: a döntőbírást, a területi biztonságot és a lefegyverzést. A miniszterelnöknek ezt a kijelentését nagy tapsal fogadták.

— Legyen vége a gyűlölködésnek, — mondotta Herriot — jöjünk össze megbeszélésekre, mert csak így lehet elkerülni a háborút. Nem igaz, hogy a harcokban mutatkozik meg a férfiak bátorsága! Nagyobb bátorság kell a béke megteremtéséhez! Franciaország nevében esküszöm, hogy kezdet akarunk nyújtani mindenkinek, a világ minden nemzetével egyetértésben akarunk élni a kultúra és a béke legmagasztosabb gyümölcse érdekében.

Herriot beszéde végén valósgos tapsorkán zúgott fel.

Oroszország nem készül háborúra.

A mai ülés után Bethlen magyar miniszterelnök és Korányi pénzügyminiszter megbeszélést folytattak Salterrel, a népszövetségi főtitkárság közgazdasági vezetőjével és Strakoschsal, a pénzügyi bizottság vezetőjével. Duca román külügyminiszter egy ebéd keretében ma vitatkozott Macdonaldal a besszarabiai kérdésről. Macdonald kijelentette, hogy legutóbb Rakovszky, az orosz szövetség delegátusa — bizalmas eszmecsere során — a leghatározottabban kijelentette, hogy Oroszország nem készül háborúra.

Felmentették Bedő Arpád dr.-t.

Az aradi törvényszék rehabilitálta a zugirászattal vádolt volt aradi ügyvédet

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék büntetőtanácsa Ursu János dr. táblabíró elnöke alatt ma foglalkozott azzal a büntető feljelentéssel, amelyet az aradi ügyvédi kamara tett dr. Bedő Arpád aradi ügyvéd ellen zugirászat címén. Dr. Bedő Arpád, májusban amikor az új honosági törvény életbe lépett és a hatóságok felszólították a lakosságot állampolgárságuk igazolására három ügyvéd-társával elhatározta, hogy állampolgársági irodát létesít Aradon. A három ügyvéd, akik az aradi ügyvédi kamara tagjai, beadványban közölték, hogy egy állampolgársági irodát nyitnak Aradon és kérték, engedélyezze a kamara, hogy ilyen természetű megbízásokat elfogadhassanak, s azokban el is járhasanak. A kamara hozzájárult az ügyvédek kéréséhez, Bedő dr. azonban a maga részére nem kérhetett ilyen engedélyt vagy beleegyezést, mert annak idején a hűségesküvet megtagadta és ezért a kamara tagjai sorából ki is lépett. Az ügyvédi kamara hozzájárulását igazoló okmányt bemutatott a kereskedelmi és iparkamarának, majd az iparhatóságtól iparengedélyt kérték. Az ipartörvény értelmében, mivel három napig nem jött a hatóságtól tiltó rendelkezés, Bedő Arpád dr. megnyitotta az állampolgársági irodát.

Mikor az ügyvédi kamara tudomást szerzett arról, hogy dr. Bedő az állampolgársági iroda tu-

lajdonosa, átiratban kérte az iparhatóságtól, hogy az engedélyt tagadja meg. Erről magánúton értesült dr. Bedő és mielőtt még az iparhatóság végzését kezébe kapta volna feloszlatta az állampolgársági irodát. Ugyanekkor azonban az ügyvédi kamara zugirászatért eljárást indított dr. Bedő ellen, s feljelentést tett ellene. A mai tárgyaláson a zugirászattal vádolt ügyvéd kijelentette, hogy

Szaporodik az áldetektívno bűnlajstroma

Rézből készült „aranypénzt” szózt hiszékeny emberek nyakába. — A széghamos asszony mint kerítőnő.

(Saját tudósítónktól.) Ilován Györgyné a veszedelmes aradi áldetektívno bűnlajstromát ma ismét fontos adatokkal egészítette ki a rendőrség. A nyomozást Jancu Traian bűnügyi osztályfőnök végzi, aki ma számos tanút hallgatott Ri. A tanúkihallgatásokból sikerült megállapítani, hogy a széghamos asszony nagymennyiségű rézjáték pénzt hozott forgalomba, amelyeket arany helyett adott el. Számos hiszékeny embert károsított meg a hamis aranyakkal, akiknek négy és ötszáz lejtért adta el darabját. Ilyen módon közel száz ezer lejt csalt ki áldozataitól. A rendőrség ma házkutatást tartott Ilován Györgyné Sít. George (Dezső) ucca 5. számú házában levő lakásán, ahol nagymennyiségű ilyen hamis aranyat foglalt le. A rendőrség felhívja azokat, akiknek Ilováné ilyen játékpénzt adott el, ta-

mint jogászember az állampolgársági iroda megnyitásának a törvény követelményeit a legnagyobb pontossággal betartotta. Pausestl ügyész fentartotta a zugirászat vádját. A bíróság hosszabb tanácskozás után kihirdette az ítéletet és dr. Bedő Arpád a vád és következményei alól felmentette. Az ítélet ellen az ügyész felebbezést jelentett be. — Itt írjuk meg, hogy Bedő dr. időközben kérvényt adott be az igazságügyminiszterhez, s kérte az eskü utólagos letételét, azíán újból megnyitja irodáját.

verte, s így kényszerítette akaratának teljesítésére. Ilyen módon az asszony rengeteg pénzt szedett össze, de Avram Etel valósággal éhezett. Avram Etus több ízben akart ellene feljelentést tenni a rendőrségen, de Ilováné megfenyegette, hogy ne merjen a rendőrségre menni, mert a sziguranának és a rendőrségnek a megbízottja és módjában áll, hogy a vádaskodót nyomban lezárassa. A tanúkihallgatások ma is egész délután folytak és a rendőrségi közlés szerint rövidesen még rendkívül érdekes adatok kerülnek nyilvánosságra az áldetektívno üzelméről.

Késik a színházi felszerelés megvétele.

Egyes tanácsstagok ellenzik a megvásárlást. — Holnap hoz a tanács végleges döntést.

(Saját tudósítónktól.) Arad város tanácsa ma délelőtt kezdte meg az érdelemes tárgyalásokat a színházi felszerelések megvétele ügyében. A több mint két órán át tartott ülésen azonban nem hoztak döntést, mert a tanács tagjai között a megvétel tekintetében bizonyos ellentétek támadtak, amelyek újabb akadályokat gördítettek a vásárlás elé. A tanács egyes tagjai ugyanis azon az állásponton vannak, hogy a város jelenleg nem rendelkezik olyan pénzüsszeggel, hogy a felszereléseket megvásárolhossa. Mivel pedig Róna Dezső ragaszkodik ahhoz, hogy a város a felszerelések értékéből legalább ötszáz ezer lejt azonnal kifi-

TARCA

Jovatűnt az álom...

Írta: Erdődi Mihály.

I.

A párisi expressz csak nagynehézzen tudta áttörni hóborítóné falát, prüszkolt, sziszegett, dohogott, aztán végre is feladott minden küzdelmet, megállt. Luxuriózan berendezett kocsisora különösen hatott itt, a vigasztalan hegyek alatt, a süket némaságban. Az ősi primitíviség úgy fogja körül, olyan diadalmasan, mintha egy óriást fektetett volna a vállára. A szél súvöltve vágott át a dermedt kerekék alatt és ez olyan reménytelen volt, hogy az étkezőkocsiban az éppen villásreggelijüket fogyasztó utasok torkában megakadt a falat.

Dormándy még kiitta maradék kómyakját, szivarra gyújtott, aztán szinte flintető nyugalommal nézte meg zsebóráját:

— Féliz.

Es mosolygott, olyan angyali szépséggel, hogy a mellette ülő utitársa idegesen ugrott fel:

— Ez nem mulatságos, kérem.

Ha segítség nem jön, akár holnapig is itt rekedhetünk...

— Hát aztán? Éhen nem halunk, annyi bizonyos. És ha ránköszönt az éjszaka, a Waggonlit elegendő helyet biztosít mindnyájunk számára...

Dormándy fölemelkedett.

— Tudja ön, hol vagyunk? Gödöllőtől pár kilométerre.

Az ablakon át a hegyek felé mutatott:

— Ott... arra... a völgyön túl... egy kis falu... Innen három kilométer...

Átfutotta valami melegség:

— Ott... születtem...

— No lássa, — mondta a másik — micsoda véletlen. A sors itt állítja meg önt, ahonnan elindult. Vigasztalásnak ez ugyan kevés, de mégis valami...

Dormándy már nem mosolygott:

— Igen... a sors...

II.

A behavazott országúton csilingelt a szán. Tass Márta arcát pirosra csipte a szél. A völgyön túl már látszott a vasúti töltés. A kocsis hátraszólt:

— Kisasszony... a vonat...

Es a lovak közé csapott.

— Dehogy, — mondta Márta, — ez nem a mi vonatunk. Ez a feltizes... az expressz... Ugy lát-szik, megrekedt a hóban...

Márta szeme egyszerre megfényesedett.

— Az expressz...

Érezte, hogy forró lesz a szíve, hogy valami különös, édes melegség csap át a testén.

— Az expressz...

Most már nem fázott, nem diergett, összehuzott vállai kiegvesenedtek, az egész nő kigyúlt, égett, szinte felperzselt maga körül a havat. Két év óta élt itt, a faluban eltemetve Márta. Fiatalságát ide börtönözte a kinevezési okmány. Itt koptak meg az álmai. Itt hervadt le róla a hit. Itt rozsdásodott rá a lemondás. Tanítónő volt. És a két év úgy telt el, olyan szürkén, olyan siváran, hogy már sirni is elfelejtett Márta. Ami gyönyör a vágyaiban élt, úgy rohogott el mellette, mint az expressz, itt a falu alatt. Ez jutott az eszébe most.

— Az expressz... igen... Hát egyszer mégis csak megállt... A gögös... a hozzáférhetetlen...

III.

Dormándy forró homloka a hi-

deg ablaküvegre tapadt. Nézte a szánt, mely az országútról most egyszerre befordult a töltés alá. Hirtelen felujjongott.

— Hiszen ez Márta...

Átrohant a folyosón. Feltépte az ajtót. A lépcsőről integott a szán felé.

— Márta... Márta...

A szán megállt. Márta felnézett Dormándyra.

— Józsi... hát maga az?

Három év óta nem látták egymást. Dormándy akkor még jószág volt. Márta pedig a tanítóképzőbe járt. Esténként a Dunakörzön találkoztak, nyár volt és a kávéházak terraszáról feléjük sóhajtott a cigányzene.

— Pesten él?

— Igen.

— Lássa, engem ide hozott a sors.

Márta válláról lecsuszott a boa. Fehér nyaka vakított még a hóban is. Dormándy beleszedült.

— Pestre?

— Dehogy. A gödöllői vonatvárom.

Kicsit elhuzta a száját:

— A... völegényemet...

Dormándy elöntötte a dac.

— Megelőztem.

zessen, az ellenzők azt a javaslatot tették, hogy a város a színház pénzügyi helyzetére való tekintet tel mondjon le a felszerelések megvételeéről. Erről a kérdésről aztán élénk vita keletkezett és az ellenléteket délután fél három óráig nem sikerült elsimítani. Dr. Angel István polgármester indítványára a tárgyalásokat holnap délelőtt folytatják és a holnapi ülésen Ró-

na Dezső és Fekete Mihály, színházigazgató is részt vesz. Dr. Angel polgármester kijelentette a Közlöny munkatársának, hogy a felszerelések megvétele a várost üzleti szempontból érdekli és ez a rendkívül fontos kérdés körülményes és beható tárgyalásokat igényel, de valószínű, hogy holnap végleges döntést hoz a tanácsülés.

Lengyel ujságírók a Hegyalján.

Látogatás az aradmegyei községekben. Tábornokok üdvözlése a vendégekhez

(Saját tudósítónktól.) Az Aradot meglátogató lengyel ujságírók az ebéd után gépkocsival a motorállomásra mentek és egy fellobogózt villamoson kirándultak a Hegyaljára. A lengyel hírlapírókkal a kiránduláson résztvettek Georgescu János prefektus, Manu és Scarisoreanu tábornokok, dr. Robu főpolgármester, Filotti rendőrprefektus, Mihulin Miklós tankerületi főigazgató, dr. Nichi kulturpalotai igazgató, Ciucian professzor, Anghelescu csendőrszázados, Lupescu kapitány, Orezeanu táblabíró, Anastaziu Demeter kereskedő, Stana Traján rendőrkapitány, Beján prefektusi titkár.

Pontban délután fél háromkor indult el a villamos, a megállapított program szerint Radnára. Az utbaeső községekben a házakat fellobogózták és az ünneplőbe öltözött lakosság lelkesen hurrázta a községeken áthaladó villamost. Chlorocon (Gyórokon) né-

hány percre megálltak és itt Dirlea Vazul főbíró üdvözölte a kirándulókat. Délután fél öt órakor érkezett meg a villamos Radnára. Dr. Cornea János főbíró üdvözölte az érkezőket és felvezette a híres radnai kolostorba, ahol dr. Ferenc Vilmos, Benedek Norbert és Mészáros Dorotheus páterek kalauzolták a vendégeket. A zárándoktemplom és a kolostor megtekintése után a páterek borral kínálták meg a kirándulókat és elkísérték a villamos megállójáig. A kirándulás következő állomáshelye Ménes volt, ahol a vincellér iskola pincéjét tekintették meg a lengyel ujságírók, Orgidán Demeter, a vincellér iskola kalauzolása mellett. A lengyel vendégek megkóstolták a pince kitűnő borait és gyűlöletet fogyasztottak, majd cigányzene kísérete mellett újból az állomásra mentek, hogy tovább folytassák útjukat. Nem volna teljes a beszámoló akkor, ha nem je gyeznénk fel azt a kis igazán kedélyesen végződő zavaró körülményt, ami a kirándulók villamosát Radna és Ménes között egy félóra hosszat feltartóztatta. Egy cséplőgép a villamos vágányai közé szorult és a gazda négy igazán állattal félórai kísérletezés után sem tudta a gépet a pályáról kizozditani. Mikor a lengyel ujságírók és a kíséretükben lévő aradi urak látták, hogy csak emberi erő képes az akadályt elmozdítani, nekiláttak egyesült erővel s eltolták a gépet és pillanatok alatt szabad volt az út a kirándulók előtt.

Utközben Sirian (Világoson) még megállott a vonat, ott meghallgatták a dalárda énekét, majd tovább mentek a kirándulás utolsó állomáshelyére Pancotára. — Este nyolc órakor érkezett meg a villamos Pancotára és az ősi Sulkovszky-kastély előtt szálltak ki a kirándulók. Az előkelő vendégek fogadtatására megjelent Pancota intelligenciája. Leuca görög keleti lelkész, Zászlo Imre főbíró, Campian Kornél jegyző, dr. Kintz Géza katolikus plébános, Palcó Lázár szőlőtulajdonos, dr. Werner Miklós orvos, Hertzka Ármán jószágigazgató, Fillop Adolf fakereskedő, Luftschutz Sándor gazdasági intéző, Dumitrescu Aurél kereskedő, Feiner fakereskedő és dr. Sebestyén József.

Leuca Fillop lelkész mondott

üdvözlőbeszédet, amire Dembiczky, a lengyel ujságírók elnöke mondott köszönetet. A vendégeknek ezután a kastély bejárata előtt nemzeti táncokat mutattak be táncosok. A megérkezés után rövidebben újabb előkelő látogatókat kapott a kastély: a vendégújságírók részére megjelent a kastélyban az éppen Pancotán tartózkodó Petala tábornok, a 7. hadtest főparancsnoka teljes vezérkarával. A hadtestparancsnok kíséretében volt Cihoski, Gavanescu, Mironescu, Pirici, Macarovici és dr. Gafencu tábornokok, Marcovici, Gavrilescu, Teodorescu, Stefanescu, Moescu, Parvulescu vezérkari ezredek és Sova vezérőrnagy.

A kastély díszes főtermében foglaltak helyet a vendégek és megkezdődött a vacsora, amely ti

zenkét fogásból állott. Palcó Lázár legjobb borait szolgálta fel vendégeinek. A díszes vacsorán az első toasztot Dembiczky, a lengyel ujságírók elnöke mondotta, aki a román királyi párt élte, majd Petala hadtestparancsnok a román-lengyel barátságra ültetett poharat. Toasztja után a cigányzenekar eljátszotta a lengyel himnusz, amelyet állva hallgattak végig. Chorzemski lengyel ujságíró a vacsorán jelen volt öt hölgyre mondott köszöntőt. Leuca lelkész a vendéglátó Hertzka és Palcó házigazdák dicsérte toasztjában és azok egészségére ültetett poharat. Vacsora után a nagyszerű hangulatban valóságos kis táncmulatság kerekedett, majd féltízem-kettőkor a társaság visszatért Aradra és a lengyel ujságírók hajnalban elutaztak Resicára.

Október elején kezdődik az új színi szezon

Milyen darabok kerülnek előadásra Aradon. — Fekete Mihály igazgató befejezte társulatának teljes megszervezését.

(Saját tudósítónktól.) Fekete Mihály, Arad, Temesvár és Lugos új magyar színházigazgatója ma Aradon tartózkodott és a Közlöny munkatársának beszámolót adott a most megkezdett lugosi szezonról és a néhány hét múlva megkezdődő aradi idényről. Lugoson az előadásokat tegnapelőtt este kezdték meg a Hattyulovag című Zerkovitz-operettel szép számú közönség előtt, tegnap este pedig a Süt a nap című Zilahy-vígjáték került színre. A lugosi színházban színrekerül a Marinka táncosnő, Diadalmas asszony, Falurossza, Pompadour, Vörös malom, Bajadér, Vén gazember, Három grácia, Tyukketrec, Tökmag, Bánk bán, Huncut a lány, Mézeskalács, Balga szűz és az Árvácska. A lugosi szezon szeptember 30-án fejezi be Fekete és néhány nap múlva kezdődik az aradi szezon. Feltéve, hogy a szezon megkezdéséhez szükséges meggyezések megtörténtek, mert Fekete Mihály kijelentése szerint eddig még a várossal sem kötötte meg meggyezését s így lehetségesnek tartja azt is, hogy az eredeti terminusra nem jöhet be Aradra. Azonban minden valószínűség a mellett szól, hogy az igazgató idejére meggyezésre jut minden érdekelttel és az aradi magyar színházi szezon megkezdésének nem lesz semmi akadálya. Fekete Mihály kijelentette, hogy nem a bérletekre helyezi az aradi magyar színház anyagi bázisát, bár a bérletkötések rendszere elől nem zárkozik el. Lugoson is csak jelentéktelen bérletet kötött, miután a napi bevételeiből kívánja fedezni a színház 700.000 lejes havi rezsijét.

Aradon a szezon az „Árvácska” című Bus-Fekete László-Zerkovitz Béla operettel nyitják meg, amely most közeledik századik előadásához a budai színházban. Ezután bemutatásra kerülnek a „Huncut a lány” című Gilbert-operett, a „Mézeskalács” Emőd Tamás és Szirmay Albert operettje, amely a budapesti Király Színháznak volt a legutóbb állandó műsordarabja. Strauss

Oszkár „Balga szűz” című operettje, a „Jégcsap” Zilahy Lajos vígjátéka, „Elssler Fanny”, Faragó Jenő és Nádor Mihály operettje. Közvetlenül a budapesti bemutató után adja Fekete színház Kálmán Imre legújabb operettjét, a „Marica grófnőt”, Molnár Ferenc új vígjátékát, az „Üvegipő”-t, amely szintén most vár budapesti bemutatójára. Premier lesz még francia szerzők „Párisi leány” című operettje, amelyet a budapesti Fővárosi Operettszínház mutatott be néhány nappal ezelőtt. Érdekes reprikszámba megy Shaw Bernhard „Az ördög cimborája” és két Shakespeare-dráma: a „Coriolan” és a „Lear király”, amelyek címszerepeit maga Fekete Mihály játssza. Az operát is erősen kultiválni fogja Fekete Mihály, ígérete szerint. Az első operaelőadások a „Pillangó kisasszony” című Puccini operája és a „Hegyek alján” című D'Albért opera lesznek. Ez az utóbbi Aradon bemutató számba megy. Az Aradra vonatkozó program októberre szól.

A színház végleges megszervezését csak most, a szezon megkezdése előtt fejezte be Fekete Mihály. Többeket szerződtetett még, akikről nem volt eddig szó. Feketének négy rendezője lesz. Kabos László, aki a pécsi színház rendezője volt, Szabó Gyula a budapesti Városi Színházról, Kassay Károly, aki eddig is Fekete színházának tagja volt és Darvas Ernő, akit a közönség már jól ismer. A zenekart két karmester vezényli: Kovács Mihály 12.000 lej és Gellért Pál 8000 lej fizetéssel. Gellért azonban csak a szezon aradi részére szerződött. Auer Kató énekesnő 12.000 és Arany József baritonista ugyan csak 12.000 lejes gázsival az operegyüttes erősségével lesznek. Arany most végezte a budapesti Zeneakadémiát. Németh Irén volt kassai énekesnő is az operaszámblé elsőrendű tagja. A legnagyobb gázsija Lengyel Irénnek, az operettelőadások primadonnájának van, aki 20.000 lejt kap Zilahy Irén következőjé után 15.000

Márta felkacagott:

— De csak menetrend szerint.

És hozzátette:

— Ha hófuvás nincs, úgy elrohogott volna mellettem, mintha soha a világon sem lettem volna... Egy ilyen kis állomás, mint amilyen én voltam a maga életében...

Dormándy Márta kezéhez nyúlt. Forrósága átperáztolt a kesztyűn. Egymásra néztek.

— Márta...

És megcsókolta a kezét.

IV.

Délig sikerült eltakarítani a havat a pályáról. A kalauz a sípjába fújt. A mozdony kerekai között sísteregve felhőzött a gőz. Dormándy az ékezőkocsi lépcsőjén állt.

— Isteni vele, Márta...

Integgetett a kezével. A vonat elindult.

Márta szívéből egyszerre elszállt a forróság. Fázott. Dideregve csavarta nyaka köré a boát. A mosoly az ajkára fagyott. Keserű lett a torka. — Zsebkendőjéhez nyúlt. Lobogtatta Dormándy felé. De csak egy mozdulat volt az egész. Nem bírta tovább. Valami nagyon fojtogatta. És zsebkendőjét az arcához nyomta.

A kocsis a pipáját tömte. Ránézett Mártára:

— Kisasszony... or?

lej fizetéses és a szubrett szerep-
körét tölti be. Az ujonnan ideszert-
zött tagok közé tartozik Te-
leký Sándor baritonista, aki Kas-
párol került ide. A férfiak közül
Szűcs László bonviván kap a leg-
többet, 15.000 lejt. Utána Misoga
László, a táncoskomikus követke-
zik tizenégyezer lejjel. A pró-
zai színésznők közül F. Sugár
Teri, az igazgató felesége vezet
tízezer lej fizetéssel. Utá-

na Fekete Irén következik 6000
és Márkus Rózsa 5500 lej fizetés-
sel. A többi már ismert tagon
kívül 24 tagu zenekara van a tár-
sulatnak és közülük 16 az aradi
színház zenekarának volt tagja. A
kórus 24 tagból áll szintén. Az
aradi színház műszaki személyze-
téből is sokan szerződtek Feketé-
hez. A többi külön-külön fel nem
sorolt fizetések két és nyolcezer
lej között mozognak.

Hároméves kémkedési pör a sibiui hadbírótság előtt.

**Temesváriak a vádlottak. — Tizenegy hónapja fogoly
a fővádlott. — Halálbüntetést kért az ügyész. — Hol-
napra várható az ítélet.**

(Sajtó tudósítónktól.) Rendki-
vül érdekes és szenzációkban
túlszálló bővelkedő összeesküvé-
si ügyet tárgyal már egy hete a
sibiui (nagysebeni) hadbírótság.
Az esetnek különös érdekességét
az ad, hogy annak főszereplői és
tanúi jobbra temesvári és Aradon
is ismert emberek és akiknek a kál-
váriájára már közel három esz-
tendője tart. A szövevényes ügy-
nek öt vádlottja van, közöttük egy
nő, a felsorakoztatott terhelő és
mentő tanúk száma jóval több
száznál. Az annak idején oly nagy
feltűnést keltett árulási és kémke-
dési ügy, — amelyről néhány hét-
tel ezelőtt a Közlöny is írt —
anyaga a következő:

A mondvasinált kémkedés.

Mintegy három évvel ezelőtt
tűnt fel Temesváron Wingert Vil-
ma egy odaváló jómodu cipésznek
a lánya. A fiatal és szép nő, hir-
telen özvegy lett és a pár hetes
gyászidő után elfeledve a szomo-
ruságot, a vidám életre adta ma-
gát. Utazgatni szeretett volna és
szabad mozgásra vágyott, ami
azonban az akkori nehéz utlevél-
szerzés mellett akadályokba ütkö-
zött. A kisse egzaltált teremtes er-
re felajánlotta a szolgálatait a te-
mesvári sziguranca, amely al-
kalmazta is mint informátort. Meg-
kapta az annyira óhajtott utleve-
let és sűrűn utazgatott át Magyar-
országba. Egy ilyen útja alkalmá-
val Szegeden találkozott egy volt
temesvári postatisztviselővel, aki
szívesre kérte meg. A posta-
tisztviselő még temesvári szolgál-
lati ideje alatt Szunthausen István
temesvári postal főmesterezéssel
közösen egy telefonszéktelepítő ké-
szüléket talált fel és annak a raj-
zát szerette volna megszerezni,
hogy Magyarországon is értékesít-
se. Kérte Wingert Vilma, hogy
kérje el társától a rajzot és legkö-
zelebbi útja alkalmával hozza ma-
gával. Szunthausen át is adta a
rajzot, de a nő azzal nem Sze-
gedre, hanem egyenesen a szigu-
rancára ment, ahol feljelentette a
mesteréret, hogy titkos telefonszék-
készítést akar létesíteni Ma-
gyarországgal. A sziguranca Bu-
curestből két postai szakembert
hívatott Temesvárra, akik meg-
vizsgálták a rajzot és kijelentet-

ték, hogy az teljesen ártatlan ké-
szüléknek a tervrajza, s ezzel ak-
kor ez az ügy egészen el is aludt.

A gyanús kémnő.

A sziguranca azonban fel-
tűnt, hogy Wingert Vilma nagyon
sűrű időközökben jár át Magyar-
országba és mivel az a gyanu me-
rült fel ellene, hogy Magyaror-
szág részére is kémkedik, titok-
ban megfigyelés alá helyezték.
Közben a nő megismerkedett
Chambré János neves temesvári
footballistával, a Kinizsi volt csa-
tárával, aki Craiovában teljesített
katonai szolgálatot és abban az
időben szabadságidejét töltötte
Temesváron. A fiatal katona több-
izben járt a nő lakásán, aki meg-
ígérte, hogy kiszabadítja a kato-
naságtól. Egy ilyen beszélgetés
alkalmával az informátornő beha-
tóan érdeklődött a katonánál
craioval katonai dolgok felől. A fiu
gyanútlanul felelt a kérdésekre,
elmondotta, hogy milyen csapat-
testek vannak Craiovában, hol
vannak ezek elhelyezve, felsorolta
a tisztek neveit és a leány kéré-
sére le is rajzolta a város főbb
pontjait és katonai helyeit. Mind-
ez ártatlan diskurálás közben tör-
tént és egyszerre csak a legna-
gyobb meglepetésére betoppant
Schipter János sziguranca detek-
tív, aki azonnal lefoglalta a rajzot,
a különböző jegyzeteket és felje-
lentést tett Chambré és Wingert
Vilma ellen kémkedésért. Az eljár-
ás megindult ellenük, de még
nem tartóztatták le őket. Schipter
neve nem ismeretlen a temesvá-
riak és az aradiak előtt. A hírhedt
Levente-pörben ő volt az egyik
koronatanu; mindenütt csak mint
agent provocateur ismerték.

Letartóztatják a vádlottakat.

A nyomozás titokban és a leg-
nagyobb óvatossággal folyt Win-
gert Vilma ellen aki időközben ös-
szekötöttségbe lépett egy Öste-
reicher Ignác nevű gazdag temes-
vári pékkel, aki mintegy másfél
millió lej vagyont szerzett külön-
böző valutamachinációkkal az ak-
kori jókonjunkturás világban. A
nyomozás kiterjedt ebben az irány-
ban is. Rövid idő múlva eredményt
is produkált. Akadt fiat tanu, akik
vallották, hogy Östereicher Win-
gert Vilma után összekötöttségbe
lépett a békéscsabai magyar ka-
tonai nyilvántartó hivattal. A
sziguranca detektívek fonták a hur-
kot Wingert, Chambré, Öste-
reicher és Szunthausen postatiszt
ellen, egymásután vonultak fel a
tanuk és mindegyike igyekezett
valami terhelőt vallani a bajba ju-

tott emberek ellen. Tizenegy hó-
nappal ezelőtt hirtelen letartóztat-
ták Wingert Vilma és Szebenbe
szállították az ottani katonai
ügyészség fogházába. Öt hónap
előtt pedig letartóztatták Öste-
reicher, Chambré, Szunthausen
és egy Falb Gyula nevű péket.
Öket is levitték Szebenbe.

Izgalmas főtárgyalás.

Három főtárgyalás volt már ki-
tűzve ebben a bonyolult ügyben,
de mind a hármat el kellett halasz-
tani különböző okok miatt. Ezut-
tal negyedszer ült össze a bíróság
a múlt hét pénteken és azóta éj-
jel-nappal folyik a tárgyalás. Ren-
geteg tanut hallgattak ki már ed-
dig, közöttük Fekete volt aradi
detektív és több ismert aradi em-
bert, mert a vádlottakat Aradon
is ismerték, sűrűn megfordultak
itt is. A pör koronatanuja Fried-
rich Armand temesvári detektív,
aki ötven vádat igyekszik rábizo-
nyítani Wingert Vilma ellen. Az
ügyészség lázadás, kémkedés és
árulás miatt emelt vádat a vádlot-
tak ellen, akik mind tagadják a
terhükre rótt bűncselekményeket.
Wingert Vilma a hosszú fogság
alatt súlyos tüdőbetegséget szer-
zett és az orvosok véleménye sze-
rint alig húzza tovább egy évnél.
Az egykor feltűnően szép nő any-
nyira lesoványodott, hogy alig le-
het ráismerni. Östereicher, aki öt-
hónappal ezelőtt, letartóztatása
idején még százhusz kiló volt, hu-
szonöt kilót fogyott és súlyos
szervi szívbajt szerzett. A mai
tárgyaláson, amikor az ügyész ha-
lált kért rá büntetésül, elájult és
percekig fetrengett a földön. A
bíróság csak komédiának minősít-
tette az ájulást és magához térte
után bocsánatot kellett kérnie a
bírószágtól, mert megsértette an-
nak tekintélyét. Érdekes, hogy
Östereichertől családja teljesen el-
fordult, felesége válik tőle és apó-
sa súlyosan terhelően vallott el-
lene. A vádlottakat dr. Körner Jó-
zsef temesvári ügyvéd védi. A tár-
gyalás iránt óriási érdeklődés nyílt
vétel meg, a tárgyaló terem nap-
nap után zsúfolva van emberek-
kel. Ítélet holnapra várható.

Ellentámadást kezdtek a spanyolok Marokkóban.

A kormány nagy megerősítéseket
küld. — Német katonák harcolnak
a spanyol hadseregben.

(Páris, szeptember 5.) A Matin-
nak jelentik Madridból: A direkto-
rium hivatalos közleményt adott ki,
amelyben elmondja, hogy Marokkó-
ban a spanyol állások elleni támadá-
sok hevesége megnőtt. A közle-
mény kijelenti, hogy a can-vidéki ál-
lások felszabadítása azonnali újabb
erőfeszítést kíván. A direktorium
ennélfogva elhatározta, hogy tekin-
télyes erősítést küld Marokkóba. A
közlemény ezekkel a szavakkal vég-
ződik: A helyzet a legnagyobb erő-
feszítést, nyugalmat és szilárdságot
követel mindenkitől. A Havas-ügy-
nökség jelentést küld Marokkóból,
mely így szól: A spanyolok több
támadást visszavertek. Ma újabb
erősítésekkel ellentámadásokat kez-
denek. A kormány elhatározta, hogy
nyolc zászlóaljot küld Marokkóba.
Római lapok közlése szerint a leg-
utóbbi marokkói harcokban a spa-
nyol csapatok soraiban mintegy ki-
lencszáz német katona esett el

HOGYALL A LEJ?

1924. szept. 5.-én 100 lejért adtak:
Nálunk:

2.64 svájci frankot,
9.52 francia frankot,
41.000 belöldi magyar koronát,
36.000 osztrák koronát,

Zürichben 2.75 frankot
Parisban 9.95 frankot
Newyorkban 53 centet
Budapestben 40.500—40.800K-t

Megkezdtek Eskütt megfigyelését.

Munkában az orvosszakértők.

(Budapest, szeptember 5.) Az Es-
kütt-ügy néhány nappal ezelőtt meg-
tartott zsarolási főtárgyalásán, tud-
valevően a királyi ügyész indítvá-
nyára a bíróság elrendelte Eskütt
elmeállapotának megfigyelését. Mint
értesülünk, dr. Minich Károly és
Németh Ödön egyetemi tanár, or-
vosszakértők ma délelőtti 11 órakor
kezdtek meg Eskütt elmeállapotának
megfigyelését. Minden valószínűség
szerint két héten belül bevégezik ezt
a munkájukat. Abban az esetben, ha
nem találják elmebajosnak Esküttet,
dr. Török Géza kuriai bíró tanácsa
még e hónap utolsó napjaiban meg-
tartja Eskütt zsarolási bűnügyében
a főtárgyalást. Ezen a főtárgyaláson
ki fogja hallgatni a bíróság gróf
Bethlen István miniszterelnököt,
nagyatádi Szabó István földműve-
lésügyi minisztert és Bud János mi-
nisztert.

Működnek a leánykereskedők.

Aranymárkával fizetik meg a szeren-
csétlen áldozatokat. — Világakció a
leánykereskedelem ellen.

(Bécs, szeptember 5.) Grácban a
közele napokban világkonferencia
lesz a prostitúció és leánykeresked-
elem leküzdésére. A kongresszuson
dr. Ude János professzor érdekes
adatokat közöl különösen a Német-
országban dúló leánykereskedelem-
ről. 1919. október 1-től 1920. május
1-ig a német nagyvárosokban majd-
nem négyezer fiatal leány és asz-
zony tűnt el nyomtalanul. A leg-
több leánykereskedőnek esett áldoza-
tul. A nagyvárosokat valósággal
elárasztják a „disztíngált“ hölgyek,
akiknek csábítására és fényes ígére-
tére az áldozatok valamely más ál-
lambeli lokálba kerülnek. Ezek az
ügynökök még az iskolaköteles
leánykakat sem kímélik és a szerb és
macedon éjjeli mulatóhelyekben
nagy számban láthatók alig felcse-
peredett, szinte gyermekleányok.
Hamburgban jól organizált szerve-
zetek működnek, amelyek nagy-
számban szedik össze áldozataikat.
Az ügynökök rendkívül sokat fizet-
nek egy-egy szép leányért. Ismeretes
még Ritter Kornél, a német leányke-
reskedő esete, aki 1923. nvarán 50
leányt adott el egy hollandi kollegá-
jának 60 millió aranymárkáért. Egy
német ügynök 15000 aranymárkát,
sőt még többet fizet egy-egy szép
leányért. A megdöbbentő adatok
nagy feltűnést keltettek a kongressz-
szust előkészítő bizottság tagjai kö-
zött. A kongresszuson az összes
kulturállamok képviseltetik magukat

HIREK

Velence — gondolák nélkül.

A régi idők romantikájából lassankint eltűnik egy-egy ránk maradt emlék, hogy helyet adjon a modern kor vívmányainak. A mai redlis és küzködő életben az emberekből kihalt a romantika, csak a művészek ragaszkodnak gör csösen az emlékekhez. A romantikus hajlamu embereknek, szerelmes pároknak, nászutasoknak és művészeknek menedéke eddig Velence volt, a régi olasz város, ósdi palotáival, gyönyörű templomaival és a csendes lagúnákon tovasuhanó keskeny gondoláival. A szerelmes párok ma is szívesen látogatnak el Velencébe, s szerelmes boldogsággal összefonódva ültek este télen a sejtelmes csendben síkló gondolákon.

Ilyenkor felhangzott az éjszakában a gondolások lágy dalja, amint forró, szerelmes dalokat énekelték... az emberek pedig ellejeztették a szürke mindennapi gondokat, mintha egy egészen másik világban éltek volna.

A szép ábrándos velencei estéknek vége... A romantika ez utolsó, kedves maradványát a pusztulás veszélye fenyegeti, hacsak Signor Giordano, királyi főkapitány és Velence polgármesterének helyettese meg nem mészálja szándékát. Valahogy, úgy látszik, haragszik a gondolákra mert szerződést kötött egy vállalatral, hogy az két éven belül az összes csónakokat és gondolákat motorral lássa el. A híres gondolas-legények tehát eltűnnek, igaz bánatára minden érző, szerelmes szívnek. Már ma is van néhány motorcsónak a lagúnák városában és ezeknek kiállhatatlan zugása nyívs elkeseríti a kirándulókat. Azonban ha a királyi főkapitány terve megvalósul, a teret teljesen a motorok uralják. Az ének is elhal, mert a motorzugás tulharsogja a lágy baritonokat és az ósdi paloták falai csodálkozással fognak tekinteni a modern kor betolakodott hírnökeire... Velence modern város lesz, ha a terv életrekel, de nem lesz többé Velence, a régi, kedves, szerelmes, gondolas város...

— A miniszterelnök Karlsbadban. Bucurestiből jelentik: Bratianu Jónel miniszterelnök szeptember 22-én Karlsbadba utazik a szokásos évi kúrája megkezdésére.

— A temesi alispán szabadságon. Dr. Bejan Cornél temesmegyei alispán ma kezdte meg hat hétre tartó szabadságát. Távollétében dr. Puicu Cornél vármegyei főjegyző helyettesíti.

— Elkészült aradi utlevelek. Az aradi államrendőrség a következők vehetik át kész utleveleiket: Menczer Márton, Menczer Mártonné, Bokos Pál, Reinhart Gyula, dr. Kele Gyula, Zborovszky Pál, Phöm János és Zelinger Irén.

LEGUJABB

Németország kifizetett husz millió aranymárka jóvátételt.

(Berlin, szeptember 5.) Owen Young amerikai delegátus ma ide érkezett. Hírlapírók kérdéseire kijelentette, hogy rendkívül örül annak, hogy Oibertet nevezték ki véglegesen Németország pénzügyi főbiztosi állásába, mert őt tartja legalkalmasabbnak, hogy ezt a

tisztséget betöltse. Reméli, hogy a Dawes-tervet sikerrel fogják tudni keresztülvinni, az érdekeltek igen jó szemmel nézik, hogy Németország az első 20 millió aranymárka jóvátételi fizetési részletet már kifizette még a kötelező határ idő előtt.

Pilsudsky visszatér a lengyel hadseregbe.

Varsóból táviratozzák: Pilsudsky tábornagy a lengyel köztársaság volt elnöke, aki annak idején elnöki mandátumának lejártát után támadt konfliktus miatt meg-

vált a hadsereg kötelékéből is, most mint hadseregfelügyelő ismét visszalép a lengyel hadseregbe.

Robbanás Bucuresti mellett.

Gyújtórakéták explodáltak. — A nem nagyméretű tüzet rövidesen eloltották.

(Bucuresti, szeptember 5.) Tegnap délelőtt 12 óra körül az Afumaci erődben, amely közvetlen Bucuresti közelében van, eddig ismeretlen okból tűz keletkezett. A tüzet nem sikerült lokalizálni és áttért a közelben levő löszerrak tárra, amelyet teljesen elpusztított. Az egyes robbanások zaját a fővárosban is jól hallották. A hadügyminisztérium és a rendőrség képviselői együttesen szálltak ki a vizsgálat megejtésére. Későbbi távirat szerint a tüzet egy motorból kipattant szikra okozta, amely több rakétát felgyújtott.

Szencsére délután megeredt az eső és a későn megérkezett tűzoltóság segítségével sikerült a tüzet eloltani. A katonai ügyészség széleskörű vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy a tűz kitörésében nem játszott-e közre büntetés nélküli munkája.

Bucurestiből jelentik: Az afumaci erődnél történt tűz jelentőségében nem volt olyan nagymérvű, amint azt első órákban hitték. Nem lövegek robbantak, hanem csak gyújtórakéták. A tüzet már tegnap délutánra teljesen eloltották.

— Előléptetés a törvényszéken. Moldován Szilviusz dr. kuriai bíró, az aradi törvényszék elnöke, Szilágyi János törvényszéki főtisztviselő, aki éveken keresztül a vizsgálóbírószágon működött, szolgálatának elismerésül magasabb beosztással jutalmazta és főtárgyalási jegyzővé delegálta.

31 gyermekjárték.

Egy bécsi lapban olvastuk a következő jellemző trétát: A kis Jancsi és barátai játék közben összevesznek, mire Jancsi otthagya játszótársait az ucca közepén és keserűen sírni kezd. Mellette megy el két bankár-külsejű és megsajnálja a síró gyermeket:

— Miért sírsz, kis fiam? — kérde az egyik bankár. Mire Jancsi zokogva így felel:

— Börzsdit játszottam a fiukkal és már mindegyik megbukott, csak engem nem engedtek csődbe menni.

— Házasság. Fock Béla „Astra”-gyári tisztviselő és Kemény Tilda urleány ma, f. hó 6-án d. u. 6 órakor tartják esküvőjüket az aradi minorita-atyák templomában.

— A lengyel újságírók Timisoarán. A lengyel újságírók ma reggel átutaztak Timisoarára. A látogatások programjában Timisoara nem volt felvéve és így a lengyel újságírók tiszteletére nem volt hivatalos fogadtatás. Dr. Coste Gyula prefektus és Georgevici Lucian dr. főpolgármester a vendégeket felkérték a közcsúszkában és hosszasan eltársalogtak a lengyel újságírókkal.

— Templomülések bérbeadása az aradi ortodox izraelita templomban f. hó 7-én, vasárnap kezdődik. A régi bérlők elővételi joga f. hó 20-ig lesz fentartva. Orthodox Izraelita Hitközség Elöljárósága.

— Halálozás. Özv. Strumberger Józsefné szül. Eisenmann Emilia f. hó 5-én rövid szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 6-án d. u. 4 órakor lesz Aradon, a Str. Cogalniceanu (Mikes Kelemen-u.) 26. számú gyászszobából.

— Bérlejen Kerpel könyvtárában.

— Előléptetett rendőrtisztek. A Monitorul Oficial mai száma a következő rendőrségi előléptetéseket közli: Buzica Jon timisoarai rendőrtiszt másodosztályú rendőrigazgatóvá lépett elő és a tordai rendőrséghez helyezték át. Az aradi rendőrtisztek közül Mihaiescu Aurél első osztályú és Detesán Jon másodosztályú rendőrbiztos lett.

— A vízművek reorganizálása. Arad város tanácsa ma délelőtt foglalkozott a műszaki bizottság által javasolt tervvel, a vízművek új gépeinek beszerzésére vonatkozólag. A tanács teljes egészében elfogadta a Kaufmann Kamil gépüzemigazgató által készített tervezetet és úgy határozott, hogy azt jóváhagyás végett a gépüzemigazgató személyesen viszi Bucurestibe a belügyminiszterhez. A legközelebbi tanácsülés foglalkozik azzal a javaslattal, hogy a vízműveknél az előmunkálatokat még a miniszteri jóváhagyás előtt kezdjék meg. Egy miniszteri rendelet ugyanis kimondja, hogy a városi beruházásokra kétszáz ezer lejig nem kell miniszteri jóváhagyás.

— Legmagasabb spanyol kitüntetés Massaryk elnöknek és Benesnek. Prágából jelentik: A spanyol király, Massaryk elnöknek és Benes külügyminiszternek a III. Károly-rend nagykeresztjét adományozta. Ez a kitüntetés a legnagyobb rend legmagasabb foká és csak államfőknek jár.

— Elkészült utlevelek. A timisoarai utlevélhivatalnál a következők vehetik át kész utleveleiket: Frank Jenő, Frank Juliánna, Muntean Vichentie, Perejov Géza, Braun Géza, Csala Vince (Timisoara), Mann Irén (Móritzfeld), Jancovits Meláni és Russ Antal (Nagyszentmiklós).

— Eltűnt leány. Ioanovici Gyula jelentést tett az aradi első kerületi rendőrségen, hogy gépirónője, Weber Erzsébet oradea-marei (nagyvárad) illetőségű leány napok óta nem jött be az irodába. Érdeklődött a leány lakásán, ahol azt a felvilágosítást kapta, hogy az három nappal ezelőtt eltűnt. Az eltűnt leány kézrekerítésére a rendőrség megindította a nyomozást.

— Aller Lapok első számtól kezdve a Löbl Hírlapirodában (Arad) kapható.

— Fogászati hír. Földes László vizsgázott fogász szabadságáról visszatérve, rendeléseit újból megkezdte Arad, új Neuman-ház, földszint.

— Van-e már sorsjegye a timisoarai mentőautó sorsolásához? Ha még nem vásárolt volna, úgy siessen beszerezni egynehányat, mert ez az egyetlen mód, hogy olcsón egy autóhoz jusson. Egy sorsjegy ára csak 2 lej. A húzás visszavonhatatlanul f. é. december hó 23-án lesz megtartva. Sorsjegyek — szíveségből — a következő helyeken kaphatók Timisoara-Belvárosban: Antalóczy-féle drугeria, özv. Klebné dohánytőzsde, Schmitzer vaskeverkedés, Fischeff-féle dohánytőzsde Scudier-liget, Bánát hírlapiroda és Löbl hírlapiroda. Vidékre a pénznek előzetes beküldése ellenében a mentőautószulát 25 darabon felüli rendelésnél ajánlott levélben portómentesen küldi a sorsjegyeket.

Udalaja-Elizarov

orosztánc
együtt
rövid vendégszereplése
az aradi központi Barban.

Beszűntetik

az aradi német iskola első osztályát.

A timisoarai főigazgatóság meglepetést keltő rendelete.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi németnyelvű elemi iskola igazgatósága ma átiratot kapott az aradi tanfelügyelőségtől; az átirat értesíti az igazgatóságot Petrovici timisoarai főigazgató egy rendeletéről, amely az iskola első osztályát megszünteti, ha a most következő tanévre nincsen 60 aradi német tanulója. A timisoarai inspektor még figyelmezteti az aradi tanfelügyelőséget, hogy ellenőrizze az iskola működését, mert tudomása van arról, hogy cseh és más nemzetiségű tanulók is járnak az iskolába. Az átirat súlyosan érinti és veszélyezteti az első osztály fennmaradását, mivel a múlt tanévben csak 35 tanulója volt és nem valószínű, hogy az idén is több lenne. Az iskolavezetőség és aradi németiség nevében dr. Müller Vendel ügyvéd memorandumot készített, amelyet a timisoarai főtanfelügyelőségnek, a város és vármegye vezetésének és a közoktatásügyi miniszteriumnak adnak át. A memorandumban kifejtik, hogy a legutóbb elfogadott iskolatörvény szerint bármely nemzetiségi iskola működhet, ha osztályonként 30 tanulója van. Így a főtanfelügyelőség rendelete ellenkezik a törvény betűivel. A memorandum annak is magyarázatát adja, hogy miképpen került az elmúlt tanévben cseh nemzetiségű tanuló az iskolába. A törvény értelmében a magyar iskolákból kizárták a nem magyar tanulókat. Így az aradi zárdából hat németül beszélő tanuló került át a német iskolába. A tanulóknak anyanyelve és neve német volt és csak jóval később derült ki, hogy cseh nemzetiségűek. A memorandum végül hivatkozik az iskola öt éves kifogástalan munkájára és kéri a németiségre nézve sérelmes rendelet visszavonását. Az aradi németiség érthető várakozással tekint az ügy elintézésére.

Két és fél jómadár

...: Szenzációs vigjáték ...:
Vándorl. Feren. Zoli a
társa és Sohik Magdával.
Bemutatója ma szombaton,
vasárnap, hétfőn
...: és kedden az ...:

Urániában

Letartóztattak egy volt aradi színésznőt.

Selyemcsempészéssel vádolják Keleti Gizi.

(Oradea-mare— Nagyvárad, szeptember 5.) Feltűnést keltő letartóztatás történt ma itt és különös érdekességet az ad a letartóztatásnak, hogy annak egy szenvedő hőse Keleti Gizi színésznő, az aradi színház volt tagja. — A nagyváradi vármegyei igazgatóság tudomására jutott, hogy már régebb óta óta nagyváranyu selyemcsempészes folyik Nagyváradon keresztül. Rengeteg drága selyem jutott a vám megkerülésével Váradra és a hatóságok már hetek óta titokban nyomoztak az ügyes csempészek után. A nyomozás ma eredménnyel járt, mert súlyosan terhelő gyanúkok alapján letartóztatták Szende Károly buda-

pesti illetőségű, de állandóan Nagyváradon lakó kereskedőt, ennek menyasszonyát Keleti Gizi volt aradi, jelenleg szerződés nélküli színésznőt és Lengyel Jenő nagyváradi kereskedőt, az Erika fehérneműgyár tulajdonosát. Lengyel lakásán két bördöndben elhelyezett nyolcvan kilogramm selymet találtak, amelynek az értéke mintegy egymillió lej. A selymet a rendőrség lefoglalta. Szende állandóan nagylábon élt és jó társaságokban fordult meg. A nyomozás tovább folyik. Keleti Gizi feltűnő eleganciával öltözve, sirva vonult be a fogházba és állandóan ártatlanságát emlegette. A szenzációs letartóztatások nagy feltűnést keltettek.

Landau gyilkosból — nyomdászlegény.

Hogy él Sipos Kamill a váci fegyházban.

(Budapest, szeptember 5.) Budapesti tudósítónk meglátogatta a váci fegyházat, ahol az egyik nyomdateremben dolgozik Sipos Kamillo, a hírhedt Landau-gyilkosság egyik főszereplője, akiről a következőket írja:

— Öt évi fegyházbüntetését ül. Vászonnadrág és mellén kihajtó ing van rajta. Naphosszat nyomtatványokat hajtogat, itt ez a beosztása. Szedőnek akarták alkalmazni, de sirt, szimulált, könyörgött, míg végre sikerült is neki ki eszközölni a könnyebb munkát. Ez sem tetszett neki. Nem akar dolgozni. Azzal indokolja, hogy ő „tudós!”

Széles páthosszal beszél. Közben megszakítás nélkül vigyorog, kuncog — ok nélkül.

— Dolgoztatnak kérem! Ezt kell csinálnom. Ezeket a nyomtatványokat hajtogatni. Nekem! Tesék csak rámfigyelni. A vizsgálati fogságban nagy történelmi munkát írtam a zsidók szerepéről, amelyet meg is vett az Akadémia. Meg az. Tudós vagyok és nincs időm műveimet megírni; nem borzasztó ez, kérem? Dolgoztatnak, kérem, engem!

Nagyon dühös Sipos. Nem elég, hogy fegyházba zárták, még dolgozni is kell.

— Mennyi van még hátra?

— Még tizenégy hónap. Alig várom.

— És mi a terve? Mit fog csinálni, ha kiszabadul?

— Nagy akciót kezdek a zsidó ság ellen. Ott folytatom, ahol elhagytam.

Az életem már erre megy. Én nem félek. Mikor az elnök kihirdette a tárgyaláson az öt esztendő, vidáman pattantam fel: „Csak öt év, ilyen kevés?” Mert tetszik tudni ez a „forszom”, a humorom.

A „tudós antiszemita” keserves panaszaival.

Nevet. Közbe ide-oda pislogat. Tovább megyünk. Visszanézek. A mester rászól, hogy „ne olyan lustán, Sipos”. Söhajt, — ezuttal humor nélkül — és kényszeredetten végzi a fegyházelet — szerinte — legnagyobb „szörnyűségét”: a munkát. Hajtogatja a nyomtatványokat. Ő, a tudós.

Kegyelmet kapott egy gyilkos egyetemi tanár.

Halálbüntetés után életfogytiglani fegyház, utána szabadonbocsátás.

(Berlin, szeptember 5.) Érdekes bűnügyi szenzáció foglalkoztatja a német főváros közönségét. Egy, évekkal ezelőtt gyilkosságért életfogytiglani fegyházra ítélt volt egyetemi tanár kegyelmet kapott. A gyilkosság részletei még ma is homályban vannak és a tanár még ma is hangoztatja ártatlanságát. A büntény egyike volt a legrejtélyesebbeknek. Dr. Hau Károly ügyvéd és egyetemi tanár elvette dr. Molitor tanácsos leányát Baden-Badenben. 1906. november elején Hau anyósát telefonon villájában felhívták és arra kérték, hogy menjen azonnal a postára fontos akták átvétele végett. Az uton valaki agyonlőtte az asszonyt. A nyomozás folyamán kiderült, hogy a városban aznap egy maszkírozott embert láttak és a körülmények folytán a gyanú dr. Hau Károlyra esett, aki nem tudott kellő alibit igazolni. Haut Londonban tartóztatták le, ahol éppen tartózkodott. A per tárgyalása egy hétig tartott és a tanárt halálra ítélték. Kegyelmi kérvénye folytán a bádeni nagyherceg a halálbüntetést életfogytiglani fegyházra változtatta át. A háború kitörésekor a frontra akart menni, de kérését megtagadták. Állandóan asztalosmunkát végzett és

az elesett hősöknek csinált koporsókat. Példás magaviselete folytán a forradalom kitörésekor bűntetését leszállították, de tegnap tudtára adták, hogy ezt is elengedik, jó magaviseletéért. Ezzel véget ért dr. Hau szenvedése és a szenzációs gyilkosság főszereplője ma szabad.

JÖN!

JÖN!

„A névtelen ember”

Összeült a magyar nemzetgyűlés.

Peyer szociálista képviselő a nagyarányú munkanélküliség megszüntetését követelte.

(Budapest, szeptember 5.) A nyári parlamenti szünetet élvező magyar nemzetgyűlést az ellenzék irásos kérésére mára összehívta Szcitovszky Béla elnök. Az ülés megkezdése előtt Szcitovszky hosszasan tanácskozott Vass József helyettes miniszterelnökkel és e megbeszélés alapján megtagadta a napirend előtti felszólalások engedélyezését. A tervbevevett interpellációkat és felszólalásokat így csak a napirendi vitánál mondják el a szónokok. Az ülés délelőtt kezdődött a szokásos elnöki előterjesztéssel, ami után Farkas Tibor szövegétette, hogy Rud János közéleti tárcanélküli miniszter hatáskörét még mindig nem tisztázták. Vass József helyettes miniszterelnök megnyugtató válasza után Peyer szociálista képviselő megindokolta, hogy mi tette szükségessé a nemzetgyűlés összehívását. Rámutatott a növekvő és ijesztő arányokat öltő munkanélküliségre, amelynek legfőbb oka a trianoni békeszerződés által teremtett helyzet. Az ország kétharmada az utódállamoknak jutott és ezzel együtt ezeknek az államoknak jutott rengeteg nyersanyagot termelő terület is. A drágaság természetesen nőtt, amit fokozott még a koronakoromlás is. A nagytőke nem számolt a korona-stabilizálással, így most pénzüke állott elő, üzemredukció és létszámcsökkenések növelik a munkanélküliséget. Juliusban tizenkét milliárddal kevesebb munkabért fizettek ki, ami az államnak is veszteség, mert kevesebb forgalmi és kereseti adóhoz jutott. A munkabérek minimálisak, a munkaalkalom kevés. Az államnak kell ezen a helyzeten segíteni azáltal, hogy munkaalkalmat teremtsen.

JÖN!

JÖN!

„A névtelen ember”

KÖZGAZDASÁG

Ipari hitelt kaptak aradi vállalatok.

A nemrég alakult Creditul Industrial, mely olcsó hitelt nyújt ipari vállalatoknak, az aradi Pollacsek Miksa-féle téglagyárnak 2 mil-

lió, az Aradi Faipar Vállalatnak (Kornis és Czeiler-cég) pedig 3 millió lej 6 százalékos hitelt utalt ki és bocsájtott rendelkezésre.

Párisban 9.90, Zürichben 2.75 a lej.

Teljes bizonytalanság a devizapiacra. — Óránként változtak a devizák árfolyamai.

(Saját tudósítónktól.) A deviza piacon ma kaosz uralkodott. A zürichi 2 és fél pontos lej értékesítés után a külföldi devizák árai megszilárdultak. A legújabb párisi kurzusok megérkezése után, a melyben a román valuta újabb öt pontos emelkedésével elérte a 9.90-es árfolyamot újra bizalom fordult a lejjel szemben. Ma minden galomban nagy kereslet volt az idegen valuták, különösképpen a dollár iránt és áruhiány jelentkezett.

HELYI VALUTAÁRAK. (Szeptember 5.) Francia frank 10.50, svájci frank 36, dollár 190, dinár 250, szokol 560, lira 870, angol font 890. **Kifizetések:** Budapest 410, Bécs 360, Prága 5.75, Zürich 37, Milano 8.65, London 875, Páris 10.50, Newyork 192, Belgrád 2.65.

ZÜRICH NYITÁS. (Szeptember 5.) Amsterdam 204.37.50, Newyork 531, London 2368, Páris 28.07.50, Milano 23.25, Prága 15.90 Budapest 0.0069.50, Belgrád 7.02.50, Bucuresti 2.75, Bécs 0.0074.75.

ZÜRICH ZÁRLAT. (Szeptember 5.) Amsterdam 204.40, Newyork 531, London 2367, Páris 27.95, Milano 23.20, Prága 15.85, Budapest 0.0069.25, Belgrád 7.02.50, Bucuresti 2.75, Bécs 0.0074.75.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Szeptember 5.) **Kifizetések:** Páris 10, London 837, Newyork 184, Milano 8.30, Zürich 35.50, Prága 5.60, Bécs 0.0026. **Valuták:** Napoleon 750, aranyárka 48, leva 1.40, török lira 1.08, angol font 880, francia frank 11.10, svájci frank 40, lira 880, drachma 3.70, dinár 2.60, dollár 187, lengyel marka 0.0039, osztrák korona 0.0029, magyar korona 0.0028.50, szokol 5.80.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE ZÁRLAT. (Szeptember 5.) Magv. Hitel 520.000, Osztrák Hitel 176 ezer, Salgó 530.000, Rima 143.000, Ganz Danubius 2.590.000, Kőszén 2.830.000, Szlavonia 80.000, Kereskedelmi Bank 1.125.000, Schlick 46.000, Cukor —, Csáky 11.000, Ofa 515.000, Hazai Takarékszövetkezet 3 millió 280.000.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEGYZÉSEI. (Szeptember 5.) Belgrád 1019—1025, Bucuresti 405—408, London 345—

347000, Páris 4168—4180, Prága 2320—2333, Newyork 77620—78820, Milano 3395—3415, Bécs 108.25—109.85.

Ineni kereskedő kényszeregyezése.

Háromszázezer lej a passzív. — A hitelezők névsora.

(Saját tudósítónktól.) Reichenberg Ede ineni (borosjenői) textilkereskedő jogi képviselője dr. Gara Ármán aradi ügyvéd útján ma csődönkívüli kényszeregyezést kért maga ellen az aradi törvényszék cégbíróaságától. Reichenberg Ede 330.676 lej passzívával és 140 ezer lej aktívával kért kényszeregyezést. Negyven százalékos egyezséget kínál fel hitelezőinek. Több hitelezők névsora: **Aradon:** „Elite” fehérnemű gyár 1.650, Erber és Fleischmann 22 ezer 716.80, Finkelstein József 4.449, Gerő Ármán 9.743.20, Gonda si Dávid 7.990, Kő János 3.650, Merkantil 29.000, Németh, Szenes, Schwartz 25.178.90, Révész, Reisz, Friedmann 40.772.75, Soltész Tibor 2.495, „Gracia” laboratórium 1.549 lei. **Pancsótai hitelezők:** Márton Sándor 74.807.20, Márton Rudólf 7.330.76 lei. **Temesvári hitelezők:** „Astra” 11.167, „Ageco” 23.092.95, Ehrenfreim si Fleischmann 9.672.83, Gombó si Reisz 3.713, S. Heiszler 9.517 lei. **Nagyváradon:** Adler Sándor 6.975, Hitter Testvérek 7.139, Leitner és London 1.865, Művirág gyár 1.600, Vajda Béla 2.080. — **Azonkívül:** Lidolt Testv. (Lipova) 628.50, Nussbaum Testvérek (Targu Mures) 8.449, Oltean Emil (Blaj) 790, „Pax” (Brasov) 696, Rossinger Rippna Deimner (Oradea Mare) 12.003.20 lejjel. A ma érkezett kényszeregyezés ügyében Ornstein Árpád cégbíró még nem adott ki rendelkezést.

— A tisztikaszinó kényszeregyezése. A timisoarai törvényszéken ma tárgyalták az Iritz-Erdélyi kényszeregyezési ügyet. Böhm Imre, Iritzék egyik herkulesfürdői hitelezője 445 ezer lejes követelésre bejelentett igényét visszavonta. Ezt azzal indokolta, hogy közte és Iritz között szerződéses viszony állott fenn és a hitelt csak abban az esetben adta, ha Iritz a vagyonát ráírta. Elren-

delték a szerződés bemutatását és a tárgyalást a bíróság elhalasztotta.

= **Piaci árak.** A mai aradi hetipiac forgalma élénk volt. Az árak a következőképpen alakultak: Az élelmiszerpiacon: tej 4—5.50, tojás 1.80, vaj 70—100, turó 40, brugonya 5—6 lej. A gyümölcspiacon: szőlő 6—10, szilva 2—5, alma 4—7 lej. A majorságpiacon: liba 120—180, ruca 70—80, csirke 35—85 lej. Az állatpiacon: marha 14—25, borjú 28—30, sertés 40—44 lej kilogrammonként élőszuliban.

= **Árverési hirdetmény.** A 7-ik kerületi katonai parancsnokság gazdasági hivatala a következő árverési hirdetményt teszi közzé: F. évi szeptember 18-án d. e. 10 órakor négy vagon buzakorpa nyilvános árverésen eladatik. Az árverés ugyanazon a napon és órában fog megtartatni úgy a Bulv. Regina Maria 6. sz. a. II. emelet 109 sz. a. le 7-ik kerületi parancsnokság helyiségében, valamint a 19-ik gyaloghadosztály parancsnokságánál T. mu-Severinben és a targujul katonai sütdőnél, ahová a zárt ajánlatok az árverés napján bemutatandók. A korpa a turmu-severini „Traian” malomban van elraktározva. Az árverés zárt ajánlattal történik, fölüljánlat nélkül a C. P. 72—85. cikkéi értelmében. A korpa bármely köznapon megtekinthető a 19-ik gy. hadosztály közvetítésével a turmu-severini „Traian” malomnál, a korpaminők pedig a 7. ker. parancsnokságán és a targujul sütdőnél. Az ajánlatok az árverés napján zárva, lepecsételve és a törvényes óvadékkal ellátva mutatandók be a fenti helyeken.

SPORT

O A vasárnapi bajnoki galamb- és gömbölvőverseny igazi sport-szenzációja lesz Arad városának. A nevezések egyre szaporodnak. A győvő díjak egyrésze már ma látható Somló Testvérek cég izlésesen díszített kirakatában. A verseny délelőtt 9-től 1-ig és délután 2-től 7-ig tart; esetleg a befejezés a hétfői ünnepnapra marad.

MOZI

xx Ma, szombaton utoljára vetíti az aradi Apolló mozgószínház a „Montmartre grófnője” első részét. A monumentális film második része vasárnap kerül bemutatásra és szerdaig tartja műsorán az Apolló mozgószínház. A „Montmartre grófnője” közvetlen folytatása a Szerelem tragédiája eseményének, de önmagában is teljesen befejezett filmregény, éppen olyan nagyhatású, illetve tökéletes filmremek. A film fő-

serepeit Mia May, Erika Glässner és Jannings Emil játsszák.

xx Az aradi Erzsébet mozgószínház szombaton és vasárnap tartja még műsorán a Páris királya című érdekfeszítő bűnügyi kép első részét. Hétfőn, kedden, szerdán kerül vetítésre a második rész. A kép regénye a világvárosi kalandorok életéből van merítve a mindvégig a legérdekesebb mozzanatoktól tarkál.

xx „Két és fél jómadár” bemutatója az aradi Urániában. Ma, szombaton mutatja be az Uránia mozgószínház a magyar filmművészet remekét, a „Két és fél jómadár” című szenzációs vigjátékot. A modern magyar filmtechnika és filmrendező művészet amerikai nivóju tökéletes alkotása ez a vigjáték, amelynek minden jelenete fordulatos, meglepő és kacagtató, meséje pedig egyike a legbájosabbaknak. A főszerepeket Schick Magda, Vendrei Ferenc és Zoli, a törpe, a magyar filmszínészek legkiválóbbjai játsszák.

xx Jón! A Névtelen ember. Harry Liedtkevel.

Csalással vádolt amerikai orvos.

Tudományos vizsgálat szerint az elektroterápia a század legnagyobb tudományos blöffje.

(London, szeptember 5.) Nemrég írták meg a világlapok, hogy Abrams, a híres amerikai csodaorvos meghalt San-Franciscóban és milliókat kitevő vagyonának nagy részét tudományos intézeteknek hagyta. Az amerikai orvos hírnevét és gazdagságát egy általa feltalált új gyógymódnak, az elektroterápiának köszönhette. A tekintélyes és befolyásos amerikai orvosok annak idején nagy harcot vívtak Abrams ellen, de a népszerű orvosnak semmiféle intrika nem ártott. Abrams halála után az ellenfelei bizottságot alakítottak, hogy felülvizsgálják találmányát hátrahagyott kéziratai nyomán. A bizottság a napokban fejezte be munkáját és véleményüket az összes amerikai nagylapok hozták. Véleményünk szerint az elektroterápia a legnagyobb tudományos blöffje az utolsó évszázadnak. Abrams egész élete — mondják a szakértők, — nem érdemli meg a vizsgálatot. Nagyon szomorú, hogy egy ilyen „tudományos szélhámos” emberek tízezreit tudta orránál fogva vezetni és orvosi szaktekintélyt tudott játszani. A lesújtó vélemény dacára sokszorren biznak rendíthetetlenül Abrams gyógymódjában és volt asszisztenseit Amerika minden városából felkeresik a betegek, hogy tanárjuk gyógymódja szerint kezelje őket. Az elhunyt orvos hagyatéka, amelyet tudományos célokra hagyott, egy san-franciscói lap értesítése szerint tízmillió dollárra tehető.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

Felelős szerkesztő:

RÉTHY JÓZSEF.

Legjobb gyermekápoló

Höfer 1. számú gyermekhintőpora, Höfer Baby oromo Raktárak Aradon: Vojtek gyógyszerár.

Menyasszonyi fényképeket a legszebb kivitelben készít Bornstein photo-salon **ARAD,**
(uj Neuman-ház.)

Valódi angol szövetek télikabát, raglán **Székelyné,** Arad, Piața Avram Iancu 20
ruhaszövet (Szabadság-tér). 4958

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetési ára hétköznap 2 lej, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést visszavetse, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztatassa, illetve helyesbítse.

Levelés.

MICIKÉMI Várak 7-én vagy 8-án, kéri jőjj. Ölel Cica. 5038

Házasság.

NŐSÜLNE különböző koru és vallásu. vagyonu és társadalmi állásu uriember. Férjhez menendők, illetve hozzátartozók nak házasságközvetítési ügyben díjtalan felvilágosítással Faragó irodája, Budapest, Népszínház-ucca tizenhat.

Alkalmazás.

SZAKACSNO jó bizonyítvánnyal uticsaládhoz szeptember 15-re felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 700

KIFUTÓFIUT elsőrangú biciklistát 18 éven felett azonnalra felvesz Lőbl hírlap-iroda, Arad. 5036

MINDENEST 2 tagu családnak keresek. Arad, Bulev. Carol 79., emelet. 5025

ALLÁST keres hivatalba, raktárba, erdészethez értő román családós ember. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5026

KERESMEK azonnali belépésre egy pénz-tárosnót, továbbá egy kiszolgálónót, ki a könyveléshez is ért. Klein könyvkereskedés, Arad. 5030

JÓFORGALMU vendéglő részére keresetetik kaucióképes kimerő. Cim Wallinger hirdetőjében, Arad. 15086

Lakás.

BUTOROZÓTT szoba 2 fiatalember részére ellátással kiadó. Arad, Str. Cantacuzino (Határ-ucca) 16. 4996

Vétel és eladás.

FÉRFIÖLTÖNYÖK, új fekete finom téli kabát eladó. Arad, Bulev. Dragalina (Apponyi-ut) 4. 5035

BŐRUTAZÓTASKA, Biedermayer székek, majolika asztalok, hintaszék, könyvszekrények, íróasztalok, kredenciák, mozdó, trimó, antikconsoltükör, asztalok, szalonok, gyermekágy, kerti garnitúra, fotelek, ezüst állvány gyümölcs tál, 6 személyes ezüst evőeszköz, retikul, ékszerek, festmények, scheslon terítők, szőnyegek, csillárak, gobelin és egyéb kézmunkák, dísz tárgyak, grammofon 18 lemezzel, stb. eladók. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

EGY erős orsós prés eladó. Érdeklődni Brandt bádogosnál, Dacia kávéház udvarába, Arad. 5049

ELADÓ egy jókarban lévő Seifert-féle forgatható biliárd, golyó és dákókkal együtt. Radnai casino. 5031

LEGJOBB hajápoló szerek Margit petrol. Margit Schampo, Petrosafrol szappan. Dr. Földes gyógyszerár, Arad. 14134

BIZOMÁNYBA VESZÉK complete szobaberendezéseket, bútorokat darabszámba, szőnyegeket, ezüst, mü. antik, bronz és dísz tárgyakat, ékszereket, festményeket, fehérneműket, szőrméket stb. — Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca.) I. em. jobb. 1000

KERESEK MEGVÉTELRE RÉGI (antique) szalagarnitúrát ANTIQUA Piața Minai Viteazul No. 9. Arad. 4998

Eladó egész ul 1 drb. bőrfedeles hintó és 1 drb. homokfutó, megtekinthető Arad Str. Cosbuc No. 15 (Wesselenyi-ucca) 4536

ZONGORA rövid, keresztthuros, ebédldivány, pedálos cimbalom, bőrgarnitúra, olesón eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15086

HAT SZEMÉLYES téli karosszéria eladó. Arad, Str. Rahovei 92. (Mihály-u.) 5048

Ezüst tárgyakért

ékszerekért, tőrmelek arany és ezüstért, müfogakért
Igen magas árakat fizet
KUN JOSEF ékszerész Arad,
Bulv. Regina Maria

Ingatlan.

SZÖLLŐ Ghioroc (Györök) centrumában, a református templomtól pár pernyire, 2 kataszter termő, 1 kataszter frissen forgatott parlag, 2 szoba, előszoba, konyha, külön présház felszereléssel, eladó. Bővebbet a hegykapunál, a csősz-től. 5029

KILENCVENÖTEZER Lejért eladó Arad, Strada Oituz (Hős-ucca) 50. számú 3 kis lakásos ház, melyből 1 szobás, konyha azonnal elfoglalható. 5050

Magánházat, nagyjűvedelmű bérházat, földet, malmot bérbe és eladásra kóvetit „ARGUS” Arad, Str. Eminescu I.

Üzletek.

BERENDEZETT NŐI DIVATSALON (műhely és próbatérem) a város közepontjában visszavonulás miatt hosszabb időre bérbe adó. Reflektánsok adják le címüket „Bérlő” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába. 5018

NAGYFORGALMU nőikalapdivatszalon legforgalmasabb uccában berendezéssel eladó. „Uranul” iroda Arad, főpostával szemben. 16050

HARISNYA még mindig a régi olcsó árban és **BOGYO A.** Arad, Str. Eminescu 13. szám
jó minőségben szerezhető be!
Minden színben órna, fátol, flór és pamut minőségben, 20 lejtől 148 lejig. Férfi és gyermek harisnyák 18 lejtől, gyermek szvetterek 90 lejtől. — Női jumperek és jumper pamutok, rövidruka stb. nagy választékban. 4936

JÓFORGALMU vendéglők, fűszerüzletek, esetleg házzal együtt, olesón eladók. Bővebbet Wallinger-irodában, Arad. 15086

Oktatás.

PERFECT francia és német tanítást vállal komoly úrnő. Bővebbet: Flóra irodában Arad, Bul. Regina Maria 10. 4964

Aranyért, ezüstért Reiner József fizet a legtöbbet. óra, ékszer üzlete Aradon, a Lutheránus templom mellett.

Legjobb diáksapka kapható.

WURZEL TESTVÉREK
ARAD, Piața Plevnei (Árpád-tér) 2. sz.
Ugyanott javításokat is elfogadunk.

Allaitenyésztésre

berendezett külvárosi gazdaság, 1200 [3-ol területtel, 8 szobás urilakással, 8 lóra és 200 birkára való istálló, 30 sertésre ól, nyári konyha, olesódlakás, nagy udvar, kerttel, 550.000 Lejért E L A D O. Központtól 10 percnnyire. Azonnal átvehető. — Megbizott: 16050

Uranul-iroda Arad, főpostával szemben.

Szabász

férfi konfektio szakmában jártas, másodsabásznak relvétetik

10117 Ajánlatok Menozser Adolf férfi confection gyara Arad.

Üzletes két uccára nyíló bérház

a belvárosban, 3 helyiségből álló koresma 2 szobás lakással, azonkívül két 2 szobás lakással, 250.000 Lejért E L A D O. Megbizott: „URANUL” iroda, Arad. 16. postával szemben. 16050

6 szobás lakásos

sarok magánház a belvárosban, üzletnek is igen alkalmas 550.000 Lejért sürgősen eladó. — Egész ház átvehető. Megbizott: „Uranul” iroda Arad, főpostával szemben. 16050

Berger & Comp.

gyarmat-, festék- és kávé-nagykereskedése és kávépörköldő
Arad, Str. Tribunal Dobra II. Boczká-u.

Magánházak.

bér- és gazdálkodásra alkalmas házak elfoglalható lakással legolcsóbban Wallinger-iroda utján vehetők. Arad, Str. Unirei 13. (Fábián-ucca). 15089

Ha szép akar lenni, használd

Kulka-féle Lillimtej-örömet, Lillimtej-szappant és Lillimpuvert.
Kapható kizárólag: Városi gyógyszerár a „Feket Sas”-hoz, Timisvára, Szt. György-tér. 501

Arlejtési hirdetmény

A brádi polgári leányiskola csatornázásának kiépítési munkálataira 10369 sz. Miniszteri engedély alapján árlejtést hirdet 1924. szeptember 15-ére. A tervek, költségvetés a brádi polgári leányiskolában betekinthezők és közlelbi felvilágosítás nyerhető. Brád, 1924. szept. 3.

A brádi leányiskola igazgatósága.

Magvaváló (besztercei) szilvát vásárolunk

minden mennyiségben. — Ajánlatokat

Belga-Románá

Arad, Str. Alexandri I. címre kérünk. Telefon 914. Rudolf Mosse 89. 10115

3 HP. fekvő benzin motor jutányos áron eladó.

„BITUMEN” Román Aszfalt-nál
Arad, Calea Bihorului No. 30. 5028

Ujagmakulatura

5 kgr.-os csomagokban

kapható a kiadóhivatalban

Kerékpárok ujak és használtak, **külső és belső gummik,** valamint az összes szerelési cikkek a legolcsóbban beszerezhetők **Schwartz műszerésznel,** Arad, Str. Brancovici.

A holt szezonban is fellendül az üzlete, ha a KÖZLÖNY-ben hirdet!